

JESPER – TRADIČNÍ LINIOVÁ ODRŮDA SE STABILNĚ VYSOKÝM VÝNOSEM A VYSOKOU ODOLNOSTÍ K VYZIMOVÁNÍ

*Jesper – Tradition Line Variety With Stable And High Yield
And Excellent Winterhardiness*

VÁCLAV BLAŽEK
CEBECO SEEDS s.r.o.

Souhrn, klíčová slova

V příspěvku jsou popsány nejdůležitější vlastnosti řepky olejky ozimé odrůdy Jesper na základě výsledků ověřování registrovaných odrůd ÚKZÚZ 2001 – 2003. Jedná se především o výnos semene, jeho stabilitu v jednotlivých ročnících i výrobních oblastech a významné hospodářské vlastnosti, včetně odolnosti vůči vyzimování z kritického ročníku 2002-2003.

Klíčová slova: výnos semene; zdravotní stav; přezimování; odolnost poléhání; odolnost vyzimování; obsah glukosinolátů

Summary, Keywords

The most important characteristics of winter rape variety Jesper are described in this article on the basic results of recommended trials of ÚKZÚZ 2001-2003. Yield of seeds and yield stability in single years and production areas, important agronomical characteristics including winterhardiness from critical year 2002/2003 are evaluated.

Keywords: Yield of seeds; health condition; overwintering; lodging; winterhardiness; content of glucosinolates

Úvod

Jesper byl vyšlechtěn ve Francii firmou CEBECO SEMENCES SA. V ČR byl registrován v roce 2001 a v SR 2000. Jedná se o tradiční odrůdu typu "00" s minimálním obsahem kyseliny erukové (0,05 %)

Jesper je odrůdou poloranou až polopozdní. Zastoupení jednotlivých mastných kyselin v oleji je standardní, HTS je na úrovni 4,9 g.

Jesper vynikal svými hospodářskými vlastnostmi již v průběhu registračních zkoušek ÚKZÚZ v letech 1998-2000. Další pokusy ÚKZÚZ v rámci ověřování registrovaných odrůd v letech 2001- 2003 vynikající hospodářské vlastnosti této odrůdy potvrdily.

Rychlé rozšíření této odrůdy na běžné plochy pěstování v České i Slovenské republice a kladná hodnocení agronomů zemědělských podniků ukazují, že Jesper je vynikající odrůdou nejen v pokusech ÚKZÚZ, ale i v praxi.

Metoda

Charakteristika a hodnocení odrůdy je prováděno na základě výsledků pokusů pro ověřování registrovaných odrůd. Tyto pokusy provádí a vyhodnocuje ÚKZÚZ na základě platné metodiky.

Výsledky

Velmi vysoký a stabilní výnos semene

potvrzuje Jesper i po ukončeném registračním řízení v pokusech ÚKZÚZ s registrovanými odrůdami v roce 2001, 2002 a 2003 – viz tab.č.1-3. Patří tak mezi nejvýkonnější odrůdy v sortimentu a překonává i některé hybridy.

Tab. 1: řepka olejka ozimá - ověřování vybraných registrovaných odrůd 2001 - ÚKZÚZ

	Teplá oblast	Chladná oblast	Průměr ČR
Počet lokalit	15	10	25
Tradiční odrůdy			
jiná odrůda	104	107	105
Jesper	104	105	104
jiná odrůda	105	103	104
jiná odrůda	104	101	103
jiná odrůda	103	103	103
jiná odrůda	101	104	103
jiná odrůda	103	99	102
jiná odrůda	103	98	101
jiná odrůda	101	99	100
jiná odrůda	98	102	100
jiná odrůda	99	98	99
jiná odrůda	95	95	95
jiná odrůda	94	96	95
jiná odrůda	94	93	94
jiná odrůda	91	96	93
Prům. tradič. odr. (t/ha) = 100%	4,41	4,66	4,51

Velmi plastická odrůda vhodná do všech oblastí

Vysoký výnosový potenciál i výnosová stabilita v jednotlivých ročnících i oblastech je zřejmá ve výše citovaných tabulkách.

Vynikající odolnost k vyzimování

Klimatické podmínky zimního období 2002/2003 umožnily na pokusních lokalitách vyhodnotit odolnost k vyzimování zkoušených odrůd a zařadit je do 4 skupin podle zimo-vzdornosti (vysoce odolné, středně odolné, středně až méně odolné, méně odolné).

Jesper byl zařazen do skupiny vysoce odolných odrůd se 68% přezimovaných rostlin v průměru ze 14 lokalit – viz tab.č.4

Tab. 2: Řepka olejka ozimá - ověřování vybraných registrovaných odrůd 2002 - ÚKZÚZ

	Teplá oblast	Chladná oblast	Průměr ČR
Počet lokalit	8	7	15
Tradiční odrůdy	Výnos semene v % na průměr tradičních odrůd		
jiná odrůda	104	113	109
Jesper	111	105	108
jiná odrůda	111	104	107
jiná odrůda	106	104	105
jiná odrůda	105	103	104
jiná odrůda	107	98	102
jiná odrůda	106	99	102
jiná odrůda	101	102	102
jiná odrůda	100	102	101
jiná odrůda	100	100	100
jiná odrůda	99	99	99
jiná odrůda	100	97	98
jiná odrůda	92	97	95
jiná odrůda	88	98	93
jiná odrůda	92	94	93
jiná odrůda	92	91	92
jiná odrůda	87	96	91
Prům. tradič. odr. (t/ha) = 100%	3,50	4,09	3,77

Tab. 3: řepka olejka ozimá - ověřování vybraných registrovaných odrůd 2003 - ÚKZÚZ

Lokalita	Chrastava	Libějovice	Lípa	Sedlec	Nechanice	Průměr ČR
Tradiční odrůdy	Výnos semene v % na průměr tradičních odrůd					
Jesper	106	109	122	101	110	110
jiná odrůda	111	122	108	100	103	109
jiná odrůda	105	110	113	114	99	108
jiná odrůda	113	108	97	108	97	105
jiná odrůda	105	97	100	102	114	104
jiná odrůda	97	100	107	109	98	102
jiná odrůda	112	100	92	105	101	102
jiná odrůda	100	99	103	99	107	102
jiná odrůda	101	105	97	109	99	102
jiná odrůda	99	104	90	111	104	100
jiná odrůda	97	102	96	111	92	99
jiná odrůda	96	90	111	87	105	99
jiná odrůda	90	95	100	102	89	95
jiná odrůda	94	103	93	92		95
jiná odrůda	102	96	91	86	96	95
jiná odrůda	97	86	92	93	93	93
jiná odrůda	104	77	94	81	86	91
jiná odrůda	71	95	93	92	105	90
Prům. tradič. odr. (t/ha) = 100%	3,70	2,20	3,61	2,31	2,53	2,89

Pozn.: Ze 17 založených lokalit mohlo být vyhodnoceno výnosově pouze 5 lokalit

Tab. 4: Řepka olejka ozimá - ověřování vybraných registrovaných odrůd 2003 ÚKZÚZ.
Výsledky přezimování odrůd po zimním období 2002/2003

	Libějovice	Chrástava	Horažďovice	Lípa	Nechanice	Sedlec	Jaroměřice	Pusté Jakartice	Trutnov	Domanínek	LEDnice	Kroměříž	Vysoká	Hradec n. Svit	Průměr
Jesper	96	94	92	94	95	79	60	66	46	66	51	54	29	50	68

Výborný zdravotní stav

Především vysoká odolnost proti napadení fomovým černáním stonku, hlízence obecné a plísní šedé – viz tab.č.5

Nižší až střední délka rostlin a subtilnější habitus

Tato skutečnost přináší několik výhod :

- nižší náročnost na vláhu, velmi dobře se vyrovnává se suchem
- vysoká odolnost vůči poléhání – viz tab.č.5
- lépe hospodaří s asimiláty
- sklízí se menší množství hmoty – menší sklizňové ztráty, urychlení sklizně

Velmi nízký obsah glukosinolátů

Hodnota 10,26 µm na g beztukové sušiny (tab.č.5) řadí Jesper na špičku registrovaného sortimentu. Pozitivní hodnocení Jesperu z hlediska obsahu glukosinolátů nabývá na důležitosti, neboť glukosinoláty se mohou stát limitujícím faktorem nejen v registračním řízení ÚKZÚZ, ale především při výkupu semene.

Tab. 5: Řepka olejka ozimá - významné hospodářské vlastnosti z let 2000/2002 - ÚKZÚZ

	Pokryvnost po- rostu - pocizm	Přezimování	Ranost zrání	Délka rostlin	Poléhání	Hlízenka obecná	Fomové černání stonku	HTS	Obsah oleje	Obsah kyselin erukové, sklizeň 2000-2001	Obsah GSL, skli- zeň 2000-2001
	9 - 1	%	dny od Navaja	cm	9 - 1	9 - 1	9 - 1	g	%	%	µm/g bez- tuk.suš.
Jesper	7,7	95	1	150	7,1	6,7	6,3	4,88	47	0,05	10,26

Hodnocení : 9 nejlepší, 1 nejhorší

Vhodnost použití intenzivní technologie pěstování pro výnosy 4 t/ha

Několikaleté vynikající výnosové výsledky Jesperu umožňují volit nejvýnosnější, také ale nejnákladnější, avšak v konečném výsledku nejfektivnější pěstební systém pro ozimou řepku.

Závěr

Na základě uvedených výsledků můžeme charakterizovat ozimou řepku **Jesper** jako nejvýkonnější liniovou odrůdu se

- stabilně vysokým výnosem v ročnících i výrobních oblastech
- vynikající odolností k vyzimování a poléhání
- velmi nízkým obsahem glukosinolátů
- výborným zdravotním stavem

Kontaktní adresa

Kontaktní adresa: Václav Blažek, CEBECO SEEDS s.r.o.; tel. a fax: 566544174, mobil: 602592989; e-mail: blazek.ceboco@quick.cz; e-mail: ceboco@login.cz